
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

КАФЕДРА БІОЛОГІЇ ТА ХІМІЇ

Силабус

ОК 37, Педагогічна практика

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Природничі науки»

II. Курс

Навчальний рік / Семестр 2025-2026 / 4-й семестр

Викладач, відповідальний за освітній компонент

Кутоші Камілла Дезидерівна; викладач-стажист

науковий ступінь, вчене звання, посада

E-mail: kutasi.kamilla@kmf.org.ua

Кабінет: 225

Дні та години консультації: Вівторок / Середа 9:00-10:30

Опис освітнього компоненту		
Рівень вищої освіти	Першій (бакалаврський)	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	014 Середня освіта	
Предметна спеціальність	014.15 Середня освіта (Природничі науки)	
Кваліфікація	Бакалавр освіти за спеціальністю „Середня освіта (Природничі науки)”	
Форма навчання	Інституційна (денна, заочна, дистанційна)	
Тип освітнього компоненту	Обов’язковий компонент професійної підготовки	
Мови викладання	Угорська	
Кількість кредитів	3	
Всього годин	90	
	форма навчання	
	денна	заочна
Лекції I. семестр		
Практичні, семінарські заняття I. семестр	40	40
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	50	50
Консультації для здобувачів заочної форми навчання		

Пререквізити освітнього компоненту

ОК 10 Загальна методика навчання природничих дисциплін;

Анотація освітнього компоненту, мета, завдання

Мета навчальної дисципліни: забезпечити засвоєння здобувачами освіти методики викладання різних розділів природничих дисциплін та сформувати в них уміння застосовувати базові методи природничо-наукового пізнання, зокрема методики планування, проведення й аналізу експериментів і спостережень.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити студентів із сучасними методами навчання; розкрити специфіку викладання природничих дисциплін у різних типах закладів освіти; сформулювати у майбутніх учителів вміння аналізувати й застосовувати методи та форми роботи як під час уроків природничих дисциплін, так і в позакласній діяльності; виховати потребу у професійному вдосконаленні та безперервному навчанні впродовж життя.

Основна тематика освітнього компоненту

Основні розділи навчальної програми

1. Ознайомлення з річним планом роботи базової школи для практики, планом роботи педагогічного колективу, історією та діяльністю закладу, а також із необхідною документацією.
2. Ознайомлення з роботою методичного об'єднання природничих дисциплін та його річним планом; з результатами викладання природничих дисциплін; з обладнанням кабінетів природничих дисциплін та технічним забезпеченням школи; з правилами охорони праці у кабінетах природничих дисциплін та їх видами; з тематичним планом із природничих дисциплін на період педагогічної практики.
3. Ознайомлення із завданнями класного керівника, співпрацею організатора виховної роботи та класних керівників, а також із діяльністю учнівського самоврядування.
4. Відвідування та аналіз уроків із природничих дисциплін. Групування та застосування критеріїв аналізу.
5. Ведення щоденника спостережень.

Теми семінарських занять

1. Ознайомлення з особливостями освітньої системи України. Освітня система Закарпаття.
2. Необхідна документація для викладання природничих наук у школі – навчальні програми, календарно-тематичні плани, поурочні плани, документація компетентнісного навчання. Оцінювання.
3. Підручники з природничих наук у Закарпатті. Аналіз доступних підручників для різних класів, структура навчального матеріалу.
4. Розробка поурочного плану – формулювання навчальних цілей з урахуванням комплексності предмету. Підсумковий урок.
5. Дидактичні матеріали у викладанні природничих наук – цифрові ресурси, демонстраційні засоби, інтерактивні методи, застосування експериментів та практичних робіт.

Теми практичних занять

1. Ознайомлення з навчальним закладом, його інфраструктурою, персоналом та правилами внутрішнього розпорядку.
2. Знайомство з класами, кількістю учнів, особливими освітніми потребами та формами навчання (індивідуальне, дистанційне).
3. Спостереження та аналіз відкритих уроків з природничих наук, оцінка методів викладання та активності учнів.
4. Ознайомлення з бібліотекою, складання списку доступної навчальної літератури.
5. Вивчення навчальної документації: календарні плани, журнали, концепція НУШ.
6. Відвідування «Nefelejcs» Реабілітаційного центру.
7. Ознайомлення з позакласною роботою: гуртки, експерименти, заходи, природничі проєкти та конкурси.

Основні теми для самостійної роботи

1. Аналіз підручника з природничих наук, який використовується у школі

- Представлення структурної побудови підручника.
- Змістовий та методичний аналіз окремих розділів.
- Оцінка сильних сторін та напрямів для вдосконалення підручника.

2. Складання календарно-тематичного плану на основі навчальної програми та підручника

- Розподіл навчального матеріалу за темами відповідно до навчального року.
- Розподіл тем у часі (поминутно або щотижнево).
- Визначення компетентностей, що формуються, та методів навчання.

3. Розробка поурочного плану на задану тему

- Планування цілей уроку та його структури.
- Визначення методів навчання та наочних засобів.
- Розробка діяльності учнів та методів оцінювання.

4. Створення наочного матеріалу до навчальної теми

- За можливості виготовлення власного демонстраційного матеріалу: плакату, цифрової презентації, моделі або іншого засобу.
- Короткий опис ролі та способів використання наочного матеріалу на уроці.

Щоденно робити записи про зміст проведених заходів (з чим ознайомилися протягом другого тижня практики). При відвідуванні уроків зазначати клас, у якому проходило заняття, та тему уроку. Підготовлені матеріали необхідно завантажити у Google Classroom у відсканованому вигляді або у вигляді якісної фотографії у встановлений термін.

Основні теми консультацій для здобувачів заочної форми навчання

1. Ознайомлення з річним планом роботи базової школи для практики, планом роботи педагогічного колективу, історією та діяльністю закладу, а також із необхідною документацією.
2. Ознайомлення з роботою методичного об'єднання природничих дисциплін та його річним планом; з результатами викладання природничих дисциплін; з обладнанням кабінетів природничих дисциплін та технічним забезпеченням школи; з правилами охорони праці у кабінетах природничих дисциплін та їх видами; з тематичним планом із природничих дисциплін на період педагогічної практики.
3. Ознайомлення із завданнями класного керівника, співпрацею організатора виховної роботи та класних керівників, а також із діяльністю учнівського самоврядування.
4. Відвідування та аналіз уроків із природничих дисциплін. Групування та застосування критеріїв аналізу.
5. Ведення щоденника спостережень.

Методи навчання

Теоретична підготовка студентів здійснюється на базі закладу вищої освіти під керівництвом викладача-методиста.

У закладі загальної середньої освіти студенти ознайомлюються з:

- особливостями освітнього процесу та організацією роботи закладу;
- нормативною документацією (паперовий та електронний класний журнал, освітні стандарти, навчальні програми, календарно-тематичні плани, підручники, дидактичні матеріали тощо);
- системою планування та проведення навчальних занять.

Крім цього, студенти відвідують 2 уроки з природничих наук для проведення спостережень під керівництвом шкільного вчителя-предметника. Це дозволяє їм ознайомитися з реальним освітнім середовищем, методами викладання та організацією навчальної діяльності.

Очікувані інтегровані, загальні та фахові компетентності

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, природничих, фізичних, хімічних, біологічних і педагогічних наук, що передбачає застосування теорій та методів природничих наук, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю; утвердження української національної та громадської ідентичності.

Фахові компетентності (ФК)

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

Програмні результати навчання

ПРН4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН 18. Проводить і організовує експериментальні польові та лабораторні дослідження та інтерпретує їх результати, демонструє вміння виготовляти біологічні препарати, колекції, гербарні зразки та іншу наочність.

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль

Форми, методи, інструменти контролю	Максимальна кількість балів, що накопичуються
Активність на практичних, семінарських заняттях	50 балів
Виконання лабораторних робіт	
Виконання індивідуальних завдань	
Виконання завдань у групі	
Написання контрольних робіт, тестів	
Виконання завдань із самостійної роботи	50 балів

Підсумковий контроль

Форми, методи, інструменти контролю	Максимальна кількість балів, що накопичуються
Іспит: усний/письмовий	Підсумковий контроль здійснюється на основі виконаних під час педагогічної практики завдань та видів діяльності в школі. Підсумкова оцінка формується на основі набраних балів за ці види роботи.

Максимальна кількість балів: 100

Оцінку можна отримати автоматом при умові:

1. систематичного відвідування та активної участі у практичних (семінарських) заняттях;
2. своєчасного виконання всіх передбачених індивідуальних та самостійних завдань;
3. отримання не менше 50 балів за результатами поточного контролю (практичні заняття + завдання);
4. відсутності академічної заборгованості.

Складання іспиту/ заліку є обов'язковим

1. Усі завдання мають бути здані до встановлених дедлайнів.
2. Завдання, здані із запізненням без поважної причини, можуть оцінюватися з пониженням балів або не зараховуватися.
3. У разі поважних причин студент може звернутися до викладача з проханням про індивідуальне подовження терміну здачі.
4. Перескладання контрольних робіт та заліку можливе відповідно до графіка перескладань, погодженого з кафедрою та викладачем.

Політика щодо відвідування занять

- Відвідування занять є обов'язковим елементом навчального процесу.
- Систематична присутність на лекціях та практичних заняттях впливає на формування підсумкової оцінки, зокрема нарахування балів за активність.
- У разі пропуску занять студент зобов'язаний самостійно опрацювати матеріал та, за необхідності, відпрацювати пропущене завдання у викладача у визначений термін.
- Поважні причини відсутності підтверджуються офіційними документами.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II визначається положенням «Положення про академічну доброчесність» затвердженого Вченою радою Протокол №9 від 20 грудня 2022 року.

Вказану інформацію можна знайти за посиланням:

https://kmf.uz.ua/mik/minosegiranyitasi_kezikonyv.pdf

Якою мірою можна використовувати штучний інтелект під час проходження курсу згідно з шкалою, прийнятою в ЗУІ:

<https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/11/zagalni-rekomendacii-vikoristannja-shtuchnogo-intelektu-v-navchanni-ta-vikladanni-u-zui.pdf>

<https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/11/ai-tablazat-hu.pdf>

Під час підготовки до семінарських і практичних занять

2

Під час підготовки до лабораторних занять

Під час виконання індивідуальних завдань

Під час виконання групових завдань

Під час самостійної роботи

1

Рекомендовані джерела

(основна та допоміжна література, електронні та онлайн інформаційні ресурси)

Основна література

1. Kriska Gy., Karkus Zs. A biológia tanításának elmélete és gyakorlata. – ELTE Eötvös Kiadó, 2015. – 344. p. + digitális melléklet
2. Bodzsár Éva (szerk.) Kézikönyv a biológiatanítás módszertanához. – Szeged: Trefort, 2005. 250 p.
3. Haraszty Á. A biológia tanítása. – Budapest, 1981. –237 p
4. Загальна методика навчання біології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар [та ін.]; за ред. І. В. Мороза. – К.: Либідь, 2006. – 593 с.
5. Матвеев М. Д. Методика навчання біології : навч. посіб. / М. Д. Матвеев, В. А. Колодій, В. І. Соболю; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2011. – 287 с.
6. Методика навчання біології : практикум для студ. вищих пед. навч. закл. біол. спец. / І. В. Мороз [та ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 89 с.
7. Методика навчання біології : навч. посіб. / уклад. О. І. Турлай; Чернівецьк. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: ЧНУ, 2009. – 100 с.
8. Методика навчання біології та природознавства : практикум для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец. / Мороз І. В. [та ін.]; [за ред. І. В. Мороза]. - К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 143 с.

Допоміжна література

1. Методика навчання біології : прогр. навч. дисципліни для підготов, фахівців ОКР "бакалавр" напряму 6.040102 Біологія* у вищ. навч. закл. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; [авт.-уклад.: І. В. Мороз та ін.]. – Вид. 2-ге, допов. і переробл. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 28 с.

-
2. 10. Нікітченко Л.О. Левчук Н.В. Методика навчання біології та природознавства. Методичні рекомендації до лабораторних робіт. – Вінниця, 2016.
-

Електронні та онлайн інформаційні ресурси

1. Київ, МОН України, 2016.
 2. Державний стандарт базової середньої освіти (2020)
 3. Типові освітні програми для 5–9 класів (НУШ)
 4. Електронна бібліотека НУШ: <https://nus.org.ua>
-

Доступ до «Google Classroom» освітнього компоненту

Денна ф.н.

<https://classroom.google.com/c/ODE0NDM3ODQwNDQz?cjc=3ltt53jf>

Код курсу: 3ltt53jf

Заочна ф.н.

<https://classroom.google.com/c/ODE0NDM3Mzk5Mjc4?cjc=o5rsmotc>

Код курсу: o5rsmotc

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність

Для забезпечення ефективного проведення занять використовуються:

- мультимедійне обладнання (проектор, ноутбук, інтерактивна дошка);
- доступ до мережі Інтернет;
- програмне забезпечення для створення та демонстрації навчальних матеріалів (Google Classroom, Google Meet, Microsoft Office, Canva, PowerPoint тощо);
- електронні та друковані підручники, довідники, навчально-методичні матеріали;
- наочні матеріали: плакати, моделі, демонстраційні зразки, роздаткові матеріали;